Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi

Covid-19 ve Çevrimiçi Müzik Eğitimi: Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma

Hüseyin YILMAZ[*]
Gül SAKARYA[**]
Şerif GAYRETLİ[***]
Onur ZAHAL[****]

Atıf için:

Yılmaz, H., Sakarya, G., Gayretli, Ş. ve Zahal, O. (2021). Covid-19 ve çevrimiçi müzik eğitimi: okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri üzerine nitel bir çalışma. *Journal of Qualitative Research in Education*, 28, 283-299. doi: 10.14689/enad.28.12

Öz: Bu çalışmanın amacı; pandemi döneminde uzaktan müzik eğitimi uygulamalarının okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda incelenmesidir. Nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması deseninin kullanıldığı araştırma, Kafkas Üniversitesi Dede Korkut Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 22 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler uzman görüşleri doğrultusunda, araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler farklı temalar altında toplanarak içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda uzaktan müzik eğitimi sürecinde okul öncesi öğretmen adaylarının derse yönelik elde ettikleri kazanımların ağırlıklı olarak kuramsal nitelikte gerçekleşmiş olduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama bakımından en büyük eksikliğin ise bir enstrüman çalmayı öğrenme noktasında olduğu anlaşılmıştır. Katılımcılar çoğunlukla, uzaktan eğitimin olumlu yönleri çerçevesinde zamandan ve mekândan tasarruf etme yönünde görüş bildirmişlerdir. Bununla birlikte uzaktan eğitim sürecinde karşılıklı iletişimin yetersizliği, uygulamada alt yapı eksikliğinin bulunması ve ders zamanının kısıtlı olması gibi olumsuz sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan müzik eğitim, okulöncesi müzik eğitimi, covid-19, pandemi

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 31.03.2021
Düzeltme Tarihi: 14.06.2021
Kabul Tarihi: 08.07.2021

Makale Türü

Araştırma

© 2021 ANI Yayıncılık. Tüm hakları saklıdır.

[*] Kafkas Üniversitesi, Kars, huseyinyilmaz@kafkas.edu.tr
[**] Trakya Üniversitesi, Edirne, gulsakarya@trakya.edu.tr
[***] Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, serif.gayretli@hotmail.com
[****] *Sorumlu Yazar*: İnönü Üniversitesi, Malatya, onur.zahal@inonu.edu.tr

Çıkar Çatışması Beyanı: Yok

Giriş

Özellikle üst solunum yollarını etkileyen ve ölümcül sonuçlara yol açan, 2019 yılında tespit edilmesinden dolayı Covid-19 olarak adlandırılan Coronavirüs, kısa bir zaman içerisinde küresel çapta hayatı olumsuz etkilemiş, binlerce insanın ölümüne yol açmıştır (Fauci, Lane, & Redfield, 2020). Bunun üzerine Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Covid-19'dan ötürü 11 Mart 2020 tarihinde "Pandemi" ilan etmiştir (WHO, 2020). Covid-19 virüsünün Türkiye'de görülmesi ile beraber Yükseköğretim kurumlarında 2020 Mart ayında eğitime bir süre ara verileceği, ardından da 2020 bahar döneminin uzaktan eğitim yöntemiyle sonlandırılacağı açıklanmıştır (Sağer, Özkişi & Yüceer, 2020). Pandeminin 2021'de devam etmesiyle dijital öğrenme, eğitimin öznesi haline gelmiştir (Telli Yamamoto & Altun, 2020).

Uzaktan eğitim, alternatif eğitim yapmaya yönelik, sınıf haricinde öğrenci ve öğretmenin birbirlerine uzak olduğu (Özer, 1990), bilgisayar, telefon ve tablet gibi teknolojik cihazlarla (Kaya, 2002), zaman ve mekân durumunu ortadan kaldıran bir yöntemdir (Kırık, 2014). Diğer bir ifade ile zamandan ve mekândan tamamen bağımsız olarak istenilen yer ve mekânda öğrenci ve öğretmenin etkileşim içinde olduğu, öğrencilerin kampüse gelmeden bilgisayar vb. araçlar ile istenilen zamanda istendiği kadar dersleri izleyebildiği bir sistem çerçevesinde günümüz şartlarında eğitim ve öğretimin teknolojik araçlarla yapıldığı çağdaş ve yenilikçi bir eğitim sistemidir (Akyürek, 2020). İletişim teknolojileri aracılığı ile birçok teknik imkânın birlikte kullanılabildiği bu eğitim ortamlarında, çevrimiçi ve çevrimdışı olarak derslerin yürütülebilmesi ile birlikte öğretmen-öğrenci etkileşimi dönüşüm geçirmiştir (Seaman, Allen, & Seaman, 2018; Moore, & Kearsley, 2012). Bununla birlikte iyi tasarlanmış bir uzaktan eğitim ortamında kullanılan video, ses ve animasyon gibi çoklu ortam öğeleri, farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerin ders materyallerinden en üst seviyede faydalanmalarına olanak sağlamaktadır (Yıldırım, Yıldırım, Çelik, & Karaman, 2014).

Müzik eğitimi, müziksel deneyimler aracılığı ile müziksel davranışlarda belirlenen hedefler doğrultusunda bilinçli bir biçimde değişimler gerçekleştirme sürecidir (Uçan, 2005). Böylelikle, bireylerin; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal beceriler edinmelerine zemin hazırlanarak sosyal ve kişisel ortamlarında kendilerini müzik ile ifade etme becerisi kazanmaları hedeflenir (Yılmaz & Zahal, 2020). Temel müzik külltürü, müzikal kavramlar ve müzikal yetenek çerçevesinde bir enstürman icra edebilme ilgili kazanımların çatısını oluşturmaktadır. Bu müziksel davranışların ve becerilerin kazandırılması sürecinde, müziksel gelişim özelliklerine göre belirlenmiş okul öncesi dönemde verilen müzik eğitimi oldukça önem taşımaktadır (Yıldız, 2017). Okul öncesi dönem, bireyin kişilik özelliklerinin temellerinin atıldığı önemli süreçlerden biridir. Bu dönemde verilen müzik eğitimi, çocuğun; sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel gelişimini desteklemektedir (Kılıç, 2012). Okul öncesi dönemde çocuğun müzik etkinliklerinde aktif olması, özgüven duygusu gelişmiş, benlik saygısı olan başarılı bireylerin yetişmesini sağlamaktadır (Lazdauskas 1996). Bu bakımdan, okul öncesi müzik eğitiminde öğretmenler, müzik eğitiminin amaçları ve temel ilkeleri çerçevesinde etkili bir yöntemle çocuklara müziği öğretmeli ve sevdirmelidir (Yıldız, 2019).

Erken çocukluk öğretmenlerinin mesleki süreçlerinde yararlandıkları alanlar içerisinde en fazla iş görme yetisinin sahip olması gerektiren eğitim araçlarından biri de müziktir (Eldemir, Umuzdaş & Umuzdaş, 2009). Okul öncesi eğitimde öğretmen, kullanılan müzik türlerini bilmeli ve ayrımı yapabilmelidir. Öte yandan, öğretmen çalgı icra edebilmeli, çocukların ses aralıkları gibi müziksel gelişim özelliklerinin bilincinde olmalı, oyunlarla müziği pekiştirmeli, müzik ile öğreteceği yöntemin farkında olmalıdır (Yıldız, 2017; Kılıç, 2012). Böylelikle öğretmen, çocukların özel yeteneklerinin farkına varmalarını sağlayarak, müziğin gizemli dünyasını keşfetmelerinde yol gösterici olabilmektedir (Öztürk, 2003).

İlgili literatür incelendiğinde, pandemi sürecinde uzaktan okul öncesi ve müzik eğitimi ile ilgili çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların; özellikle okul öncesi müzik eğitiminde bilgi ve iletişim teknolojileri (Zhu, 2011, Panagiotakou & Pange, 2010), pandemi döneminde lisans kademesinde uzaktan müzik eğitimi ((Palau, Mogas & Ucar, 2020; Piji Küçük, 2020; Sakarya & Zahal, 2020, Özer & Üstün, 2020; Kesendere, Şenol Sakin & Acar, 2020; Akyürek, 2020; Bolat & Akıncı, 2020), pandemide ilk ve ortaokullarda uzaktan orkestra eğitimi (Hash, 2021) ve özel müzik kurslarında salgın sürecinde müzik eğitimi (Aksoy, Güçlü ve Nayir, 2020) konularında yoğunlaştıkları göze çarpmaktadır. Bu konu alanlarının yanı sıra farklı disiplinleri temel alan pandemide uzaktan eğitime ilişkin çeşitli araştırmalar mevcuttur (Can, 2020; Telli & Altun, 2020; Arı ve Kanat, 2020; Durak, Çankaya & İzmirli, 2020; Özdoğan ve Berkant, 2020; Bakioğlu ve Çevik, 2020; Eti ve Karaduman, 2020). Fakat pandemi sürecinde, okul öncesi döneme ilişkin uzaktan müzik eğitimi kapsamında herhangi bir araştırma gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

Pandemi sürecince uzaktan eğitim için gerekli olan alt yapıların yetersizliği, eğitimlerin önceden verilmemesi, eğitmen ve öğrencilerin konu hakkında yeterince bilgilendirilmemesi uzaktan eğitimin ilk dönemlerinde sorunlara yol açmıştır (Bozkurt, 2020; Sarı & Nayır, 2020; Durak, Çankaya & İzmirli, 2020). Benzer sorunların uygulamaya dayalı eğitim içeriğine sahip olan erken çocuklukta, müzik eğitimi derslerinde yaşanıp yaşanmadığının tespit edilmesi de önemli bir araştırma sorusu olarak görülmüştür. Bu bağlamda, pandemi sürecinde okul öncesi öğretmen adaylarının; çevrimiçi müzik eğitiminin kendilerine ne kadar katkı sağladığı, bu uygulamaların olumlu ve olumsuz yönleri, sisteme entegrasyon olabilme durumları, öğretmen-öğrenci etkileşimi, yüz yüze eğitime göre çevrimiçi müzik eğitimini nasıl değerlendikleri gibi hususlar çerçevesindeki algı ve görüşleri araştırmanın temel problem durumunu oluşturmaktadır.

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevrim içi müzik eğitimi hakkındaki düşünceleri öğrenmek, yaşanan problemleri ortaya çıkarmak, öğrencilerin öneri ve çözümler hakkında düşüncelerini öğrenmek, gelecekte uzaktan müzik eğitimi ile ilgili yapılacak olan bilimsel çalışmalara, öğretim programlarına ve çevrimiçi yazılımların geliştirilmesine katkı sağlaması bakımından önemlidir. Buradan hareketle, araştırmada, 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında, 5. Haftadan itibaren toplam 10 hafta boyunca verilen çevrimiçi müzik eğitimine ilişkin okulöncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin belirlenmesi, tartışılması ve sorunların çözümüne yönelik önerilerin

sunulması amaçlanmaktadır. Problem cümlesi; "Pandemi sürecinde okul öncesi öğretmen adaylarının çevrimiçi müzik eğitimine yönelik görüşleri nelerdir?" olarak belirlenen araştırmanın alt problemleri aşağıda yer almaktadır.

Okul öncesi öğretmeni adaylarının çevrimiçi müzik eğitiminin;

- Dersin amaç ve hedeflerini karşılama durumuna yönelik görüşleri nelerdir?
- Olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Daha etkili yürütülebilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Pandemi süreci ile yeni bir durum ortaya çıkmış, diğer birçok alanda olduğu üzere okulöncesi öğretmen yetiştirme kapsamında verilen müzik eğitimi de çevrimiçi olarak yapılmıştır. Bu bağlamda araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Durum çalışması; sosyal bir yapı, grup, kurum ve kuruluş üzerinden meydana gelen olayları görmek, amaç ile ilgili açıklamaları yapmak, meydana gelen durumu ve olayları derinlemesine inceleyerek değerlendirmek amacıyla kullanılır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2017; McMillan, 2000, Best ve Kahn, 1993).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Kafkas Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi bölümü 2. sınıfta öğrenim gören 22 öğretmen adayından oluşmaktadır. Öğrenciler, ölçüt temelli örnekleme ile belirlenmiştir. Katılımcıların yapılan çalışmadaki olayı yaşamış olmaları ölçüt temelli örneklem olarak açıklanır (Heppner, Wampold ve Kivlinghan, 2008; 300). Büyük bir kısmı kız öğrencilerden oluşan çalışma grubunundaki öğrencilerin yaşları, 21 ile 42 arasında değişim göstermektedir (Mean±SD, 25.55±5.53).

Bu kapsamda, "Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi" dersi içerisinde 10 hafta süresince öğrencilere; temel müzik bilgileri, sarmal eğitim modeli, çocuk şarkılarının seçimi, analizi, öğretme teknikleri, repertuar belirleme ve erken çocuklukta müzikal beceri ve gelişim konularını (YÖK, 2018) kapsayan çevrimiçi bir eğitim programı uygulanmış ve bu uygulamalara ilişkin öğrencilerin görüşleri tespit edilmiştir.

Tablo 1.

Okulöncesi Müzik Eğitimi Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

Öğrenciler	Yaş	Sınıf	Cinsiyet
Ö1	28	2	E
Ö2	22	2	E
Ö3	23	2	K
Ö4	23	2	K
Ö5	21	2	K
Ö6	23	2	K
Ö7	24	2	K
Ö8	28	2	K
Ö9	29	2	K
Ö10	25	2	E
Ö11	21	2	K
Ö12	21	2	K
Ö13	22	2	K
Ö14	22	2	K
Ö15	36	2	K
Ö16	42	2	K
Ö17	35	2	K
Ö18	24	2	K
Ö19	23	2	K
Ö20	24	2	K
Ö21	22	2	K
Ö22	24	2	K

Verilerin Toplanması

Veriler, uzman görüşleri doğrultusunda, araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Bu form ile öğrencilere, ders uygulamalarında kullanılan platform ve platformun olanaklarının neler olduğu, sınav değerlendirmelerinde ölçmenin nasıl yapıldığı ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde, konuyla ilgili sorular önceden açıklanır. Bu görüşmeler, Zoom programı ile görüntülü ve çevrimiçi bir biçimde gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler, yazılı metinler biçiminde bilgisayar ortamına aktarılmış, içerik analizi ve betimsel analiz yoluyla yorumlanmış ve yazılı metinler olarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. İçerik analizi sürecinde tema, alt tema, kategori ve kodlar oluşturulmuştur (Yıldırım & Şimşek, 2008). Öncelikle transkriptler baştan sona okunmuştur. İkinci aşamada ise tekrar okuma yapılmış ve kodlamalar yapılmıştır. Bu aşamadan sonra

kodlar, temaların kapsadığı alt temaları oluşturan kategorilerin altında birleştirilmiştir. Daha sonra araştırma güvenirliği için birden çok kodlama sonrasındaki kararlılık (Creswell, 2015) çerçevesinde Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen çift kodlama yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla cevaplar iki araştırmacı tarafından değerlendirilmiş ve kodlanmıştır. Araştırmacılar arası güvenirlik .90 olarak hesaplanmıştır.

Etik

Çalışmanın bilimsel kurallara uygunluğu araştırma için Kafkas Üniversitesi'nden (15/12/2020 tarih ve 76878310-903.07.01-E.33731numaralı) etik kurul izni alınmıştır.

Bulgular

Uzaktan Eğitim Sürecinde Okulöncesi Müzik Eğitiminde Dersin Amaç ve Hedeflerinin Karşılanması

Tablo 2.

Öğrencilerin Müzik Dersinde Elde Ettikleri Kazanımlara İlişkin Görüşleri

Tema	Alt temalar	Kategoriler	Öğrenciler	f
Kazanımlar	Kuramsal	Araştırma yapma	Ö (4, 22)	22
		Makale okuma	Ö (1, 13, 22)	
		Derste öğrenme	Ö (2, 6, 7, 11, 17, 20, 21)	
	Uygulamalı	Kazanım yok	Ö (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13,14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22)	

Tablo 2'de uzaktan eğitim sürecinde okulöncesi öğretmen adaylarının müzik eğitimi dersinde elde ettikleri kazanımlara ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Tabloda kazanımlar teması üzerine kurulmuş kuramsal ve uygulamalı kazanımlar alt temalarına yer verilmiştir. Öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre, müzik dersine yönelik kazanımların kuramsal yönde meydana geldiği; öğrencilerin uygulamaya yönelik kazanım elde etmediklerini ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Kuramsal açıdan elde edilen kazanımların ise "derste öğrenme", "makale okuma" ve "araştırma yapma" kategorilerinde gerçekleştiği görülmektedir. Aşağıdaki ifadelerden anlaşılacağı üzere öğrenciler; uygulama konusunda, özellikle enstrüman öğrenme noktasındaki eksikliği vurgulamışlardır.

> Ö1: Müzik dersi daha ziyade uygulamalı bir ders olduğu için pandemi sürecinde açıkçası çok fazla verim elde edemedim. Dersin amacına tam olarak ulaştığını söyleyemem. Mesela enstrüman öğrenme durumumuz pandemiden dolayı ertelenmek zorunda kaldı. Onun

dışında nota eğitimi olsun makaleler olsun birçok arkadaşım memnun olduğunu dile getirmişti.

Ö2: Uygulama açısından dersin amaç ve hedeflerini karşıladığını çok düşünmüyorum açıkçası. Müzik dersi dediğiniz zaman sadece uygulamayla çoğu şeyi öğrenebiliyorsunuz. Onun dışında teorik olarak her şeyin anlatıldığını düşünüyorum.

Ö3: Dersimiz o kadar harika bir dersti ki, keşke bu talihsiz durum olmasaydı ve biz bunu gerçekten enstrümanlarımızı kullanarak yapabilseydik. Ama şartlar bunu gerektirdi ve bu şartlar içerisinde en iyisi buydu diye düşünüyorum. Kazanım elde etme konusunda ben ukulele çalmayı çok istiyordum mesela. Uygulamada bunu gerçekleştiremedik.

Ö4: Yok bence dersin amaç ve hedefleri karşılanmadı. Çok fazla araştırma yaptığım için kazanım teorik olarak elde ettim. Notaları çok fazla bilmiyordum ama biraz tekrar ettim. Ne kadar kalıcı olduğu biraz muamma ama araştırmaya sevketti o yönde güzeldi ama bizim asıl dönem başında beklentimiz bir enstrüman çalmayı öğrenmekti o konuda sadece verimsiz geçti.

Okulöncesi Müzik Eğitiminde Uzaktan Eğitimin Olumlu Yönleri

Tablo 3.

Öğrencilerin Uzaktan Müzik Eğitiminin Olumlu Yönlerine İlişkin Görüşleri

Tema	Kategoriler	Öğrenciler	f
Olumlu Yönler	Evde olmak	Ö (1, 2, 5, 8, 9, 15)	20
	Zaman tasarrufu	Ö (7, 9, 15)	
	Dersi tekrar izleyebilme	Ö (5, 6, 12, 13, 22)	
	Bilgiye kolay ulaşma	Ö (12)	
	Teknoloji kullanımı	Ö (14)	
	Olumlu yönü yok	Ö (10, 11, 16, 17, 18, 19, 20, 21)	

Tablo 3'te okulöncesi öğretmen adaylarının pandemi sürecinde uzaktan müzik eğitiminin olumlu yönlerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Bu çerçevede, "Evde olmak" ifadesi öğrenciler tarafından "zamandan tasarruf etme" açısından olum şekilde ifade edilse de, bazı öğrenci ifadelerinden anlaşılmaktadır ki; bu durum aynı zamanda derse hazırlık ve odaklanma açısından olumsuz görülmektedir. Bununla birlikte dersler kayıt altına alındığından, öğrencilerin dersi tekrar izleyebilme olanağına sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrenciler, uzaktan eğitim sürecini bilgiye kolayca ulaşabilmeleri ve teknolojiyi kullanma becerilerinin gelişmesi bakımından olumlu gördükleri anlaşılmaktadır. Buna karşın uzaktan müzik eğitimine olumsuz bir bakış açısıyla yaklaşan öğrencilerin sayıca fazla olması da dikkat çekici bulgular arasındadır.

Ö1: Teorik olarak birçok şey öğrendik. Ben bazen okula gelmekte zorlanıyordum. Ama bu dönemde evde uzanırken bile derse girebiliyorduk. Evde kendimi daha rahat hissediyorum ama okulda daha verimli olduğunu düşünüyorum. Derslerimi uygulamalı olduğu için okulda yüz yüze eğitim verilmesi daha uygun olur diye düşünüyorum.

Ö2: Daha rahat düşünebiliyorum. En azından evde daha rahat düşünebilme şansım var.

Ö4: Evde olmak avantajları değildi. Ben aktifliği seviyorum. Okulda olmayı seviyorum. Okulda olsak daha iyi diye düşünüyorum. Olumlu yönlerine örnek vermek gerekirse süreç kolay geçti. Çok yorulmadık.

Ö5: Evden ders görmek olumlu yönüydü. Bir de dersleri tekrar tekrar dinleme avantajı vardı.

Ö6: Teorik bilgiler öğrendik. İstediğim zaman dersi izleyebiliyordum.

Ö7: Zaman açısından evet olumluydu. İstediğimiz yerde istediğimiz zaman okula gelmeden derslere girebiliyorduk. Ama buna rağmen okul atmosferinde olduğu gibi ciddiyet olmuyor. Evde pijamalarla ders dinlemek bir tuhaf oluyor.

Ö16: Sadece teorik açıdan bilgi kazandık o şekilde. Evde olmak ders açısından hiç iyi değil. Oyun dersi, müzik dersi gibi uygulamalı dersler verimli geçmedi.

Ö17: Süreç biraz farklıydı malum pandemiden dolayı. Bunun psikolojisinden dolayı o ayrımı yapamayabiliriz belki ama bence yüz yüze olmalıydı. Olumlu yönlerini belirtemiyorum.

Okulöncesi Müzik Eğitiminde Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönleri

Tablo 4.

Öğrencilerin Uzaktan Müzik Eğitiminin Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşleri

Tema	Kategoriler	Öğrenciler	f
Olumsuz Yönler	İnternet bağlantısı	Ö (1,2, 7,8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 21)	21
	Sistemsel sıkıntılar	Ö (1,5, 8, 9,11, 16, 17, 18, 20)	
	Enstrüman öğrenememe	Ö (3, 5, 15,17, 18, 20, 21, 22)	
	Uygulama yapılamaması	Ö (6, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 18, 19, 22)	
	Eş zamanlılık	Ö (7, 17)	
	Zaman kısıtlılığı	Ö (9, 10, 13, 22)	
	Çalışma ortamının uygun olmaması	Ö (10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 20)	
	Dikkat dağınıklığı	Ö (12, 14)	
	Etkileşim olmaması	Ö (5, 7, 8, 9, 10, 13, 15, 17, 20, 21, 22)	
	Dijital kaynaklara erişim	Ö (7, 8, 11, 14, 15)	

Tablo 4'te okulöncesi öğretmen adaylarının pandemi sürecinde uzaktan müzik eğitimin olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yarısından fazlasının internet bağlantısına ilişkin sıkıntılar yaşamış olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenci ifadelerinden anlaşılacağı üzere; uzaktan eğitim sürecinde en büyük eksikliğin, uygulama yapılamaması ve enstrüman öğrenilememesi yönünde olduğu görülmektedir. Bununla beraber uzaktan eğitimde öğretim elemanı ve öğrenci arasında "karşılıklı etkileşimin olmaması" ve "çalışma ortamının derse uygun olmaması", uzaktan eğitimin olumsuz yönleri arasında yerini bulmaktadır. Ayrıca bazı öğrencilerin bilgisayar, tablet,

telefon gibi dijital kaynaklara ilişkin sıkıntılar yaşanması da yine öğrenci ifadelerinden elde edilen bulgular arasında yer almaktadır. Ek olarak öğrenciler, uzaktan eğitim sisteminin alt yapı olarak yetersiz olduğunu ifade etmektedirler.

> Ö1: Bazen internet problemi oluyordu. Bazen sistemsel sıkıntılar oluyordu ve derse giriş yapamıyorduk. Tabi ki yüzyüze eğitim uzaktan eğitime göre daha verimli.
>
> Ö2: Birçok olumsuz yönü var mesela anlamadığımız kısımlar oluyor. İnternet ve bağlantı sıkıntısı yaşadığım zamanlar oldu. Telefon tablet bilgisayar gibi araçlara ulaşmakta sıkıntı yaşamadım.
>
> Ö7: Uygulama olmaması. Ben Hakkâri Yüksekova'dan doğunun en doğusundan köyden bağlanıyordum derslere ve internet problemim vardı. Bağlantımda sorunlar oluyordu. Eşzamanlılık açısından sorunlar yaşadım. Telefonum vardı ama bilgisayar veya tablet yoktu. O yüzden ödev hazırlamada problemler yaşadım. Yüz yüze etkileşimin olmamasının eksikliğini yaşadım.
>
> Ö9: Uygulamaya dayalı dersler eksik kaldı. Zaman zaman sisteme bağlanamadık ve karşılıklı konuşamadık. Süremiz de çok sınırlıydı. Telefonum ve bilgisayarım çok iyi olmasalar da işimi gördüler.
>
> Ö12: Derste uygulamalı daha verimliydi. Uzaktan olduğu için derse katılım yönünden ve dersi anlama yönünden zor oluyordu. İnternetim olmadığı zamanlar giremiyordum. Kardeş sayım fazla olduğu için çalışma ortamım müsait değildi ve odaklanamıyordum. İlla ki olumsuz bir etken oluyordu ders sırasında. 5 dakika dersi dinledikten sonra kafam başka yere gidiyordu.
>
> Ö21: Ukulele öğrenecektik ama öğrenemedik. Uzaktan eğitimin en önemli sorunlarından biri bence bağlantı sorunu. Bağlantı sorunu olunca derse katılım aksaklıkları oluyor konuları kaçırıyoruz. Sınıf ortamındaki etkileşimin olmaması olumsuzluk oluyor. Dönüt verme şansı çok olmuyor. Hoca görüp düzeltemiyor hataları.

Ölçme ve değerlendirme

Tablo 5.

Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Ölçme/Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri

Tema	Alt temalar	Kategoriler	Öğrenciler	f
Ölçme ve değerlendirme	Nesnel	Verilen ölçütlere göre yapılmış olması	Ö (1, 5, 6, 21)	22
		Kişisel çalışmaya bağlı olması	Ö (1, 16, 19)	
		Öğretim elemanı kaynaklı	Ö (2, 3, 13, 20, 22)	
	Nesnel değil	Denetleme olanağı olmaması	Ö (4, 8, 10, 11, 12, 15,17)	
		Uygulama şeklinde olmaması	Ö (7, 9, 14, 17, 18)	

Tablo 5'te okulöncesi öğretmen adaylarının, uzaktan eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Öğrenciler, değerlendirmenin, öğretim elemanının daha önceden belirttiği ölçütlere göre yapıldığını ve kişisel çalışma

performansları ile tutarlık gösterdiğini belirterek nesnel bir ölçme ve değerlendirme ortamının oluştuğunu ifade etmektedir. Ders sürecinin kuramsal bir yapıya dayandırıldığı ve ölçme/değerlendirmenin buna bağlı olarak ödev şeklinde yapıldığı göz önüne alındığında, sınav değerlendirmelerinin nesnel olmadığını ifade eden öğrencilerin; kuramsal ödevlerin güvenirliğinin, öğretim elemanları tarafından denetlenememesi ve sınavların, müzik dersinin doğasına uygun şekilde uygulamalı olarak yapılamaması yönünde görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Bununla birlikte bazı öğrencilerin, uzaktan eğitim sürecinde, öğretim elemanlarının öğrenci lehine kanaat kullandıklarını düşündükleri görülmüştür.

> Ö1: Nesnel bir değerlendirme gerçekleştiğini söyleyebilirim çünkü ödevler tamamen bizim performansımıza bağlıydı ve yapmış olduğumuz ödevlere göre değerlendirme yapıldı.
>
> Ö3: Okulda yüz yüze olsaydık belki bu kadar yüksek not alamayabilirdik. Hocalarımız ve üniversitemiz bence süreci çok iyi idare ediyor. Dolayısıyla ben sınav değerlendirmelerinden çok memnunum.
>
> Ö4: Ödev hazırladık ama o ödevler ne derece bizim özgün çalışmalarımızdı onun çok değerlendirilemediğini düşünüyorum. Ben şahsen elimden geldiğince buna dikkat etmeye çalıştım, kendi cümlelerimi kullanmaya çalıştım ama herkesin bu şekilde duyarlı olduğuna açıkçası inanmıyorum. Bu konuda belki değerlendirmede sorun olmuş olabilir.
>
> Ö5: Ödevlerimiz istenilen kriterlere göre yapıldığı için nesnel bir değerlendirme yapıldığına inanıyorum.
>
> Ö9: Ölçme konusunda çok uygun yöntemlerin seçildiğini düşünmüyorum. Ama müzik dersi teorik işlendiği için teorik ölçme gerçekleşti. Ölçme kısmında uygulamalı olsa daha iyi olurdu.
>
> Ö10: Beklentimden yüksek puan aldığımı düşünüyorum. Ödev veriliyordu ve benzer ödevler yapıyorduk sonuçta. O yüzden ne derece nesnel oldu bilmiyorum açıkçası…
>
> Ö20: Ben adaletli olduğuna inanıyorum. Hocaların ekstradan puan verdiklerini bile düşünüyorum.

Uzaktan Müzik Dersinin Daha Etkili Yürütülebilmesine İlişkin Görüşler

Tablo 6.

Öğrencilerin Uzaktan Müzik Dersinin Daha Etkili Yürütülebilmesine İlişkin Görüşleri

Tema	Alt temalar	Kategoriler	Öğrenciler	f
Etkili ders işleme	Yönetim	Sistem alt yapısının iyileştirilmesi	Ö (3, 5, 10, 20)	17
		Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması	Ö (14, 15)	
	Öğretim elemanı	Çevrimiçi/çevrimdışı enstrüman öğretimi (ukulele)	Ö (1, 4, 6, 7, 8,10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 20)	
	Öğrenci	Aktif katılım	Ö (1,2, 14, 21)	

Tablo 6'da okulöncesi müzik eğitiminde uzaktan müzik dersinin daha etkili yürütülebilmesine ilişkin öğrenci görüşlerine yer verilmiştir. Bu bağlamda fakülte yönetiminin, öğretim elemanının ve öğrencilerin neler yapabileceği alt temalarına ilişkin görüşler incelenmiştir. Öğrencilerin büyük bir kısmının, çevrimiçi/çevrimdışı enstrüman öğretimi yapılabileceğine yönelik görüşleri dikkat çekmektedir. Her ne kadar müzik eğitiminin uygulamalı bir ders olmasından dolayı uzaktan eğitim ile gerçekleştirilemeyecek bir ders olduğu görüşü hakim olsa da öğrencilerin bu süreçte uzaktan çalgı öğretiminin yararlı olabileceği inancını taşıdıkları anlaşılmakta ve genel görüşler çerçevesinde yine öğrencilerin uzaktan enstrüman öğretimi yapılabileceği inancı taşımakta olduğunu destekler nitelikte ifadeleri yer almaktadır. Ayrıca yönetimin yapabileceği iyileştirme çalışmaları kapsamında, uzaktan eğitimde kullanılan platformun alt yapısının güçlendirilmesi ifadeleri yer almaktadır. İnternet, bilgisayar, tablet vb. kaynaklara erişimde zorluk çeken öğrencilere yönelik iyileştirme çalışmaları yapılabileceği görüşü de göz önüne alınmaya değer ifadeler arasında sayılabilir. Bununla birlikte, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine aktif katılım sağlamasının gerekliliği yine öğrenci görüşleri doğrultusunda araştırmanın bulguları arasında yerini almaktadır. Bu kapsamda görüş bildirmeyen öğrenciler ise yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre daha faydalı olacağını düşünmektedirler.

> Ö1: Bence etkili bir müzik eğitimi yapılabilmesi için öğrenci sürece daha aktif bir şekilde katılabilir. Eğer bir enstrüman öğretimi yapılması gerekiyorsa öğretim üyesi o enstrümanı uzaktan da öğretebilir bence.
>
> Ö3: Uzemde mesela derslere bağlanamıyorduk. Ama diğer platformlarda (teams gibi) Öğrenciyi bu sistemde tek başınıza bıraktığınızda öğrenci bir hoca gibi dersi yürütebiliyor.
>
> Ö7: Görüntülü canlı derslerle enstrüman öğretimi yapılabilir.
>
> Ö8: Uzaktan çok bir şey yapılabileceğini düşünmüyorum. Uygulamalı olmasını ve ukulele öğrenmeyi isterdim.
>
> Ö11: Kuramsaldan çok uygulamaya yönelik etkinlikler yapabiliriz. Bunları video konferans şeklinde yapabiliriz. Müzik aleti video konferans olarak öğrenebiliriz.
>
> Ö13: Video konferans şeklinde ukulele dersi verilebilir. Daha Etkileşimli olurdu.
>
> Ö14: Biraz daha imkânlar eşit olmalı. Herkesin daha yeterli materyalleri olabilir. Bence istek de önemli. Salgın insanların psikolojisini yıprattı. Yeterli araç gereç ve istek olursa uzaktan da bir şeyler yapılabilir.

Sonuç ve Tartışma

Okul öncesi öğretmen adayları; uzaktan eğitimde kullanılan platformun üniversitenin kendi alt yapısı olan KAUZEM ile işlediklerini, ders saatinin kısıtlı olmasından dolayı soru sorma, mesajlaşma ve sesli iletişimin yetersiz kaldığını, internete erişim probleminden dolayı görüntü kalitesinde sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bununla beraber derslerin eş zamanlı yapıldığını, dersleri tekrar izleyebildiklerini, dosya ve ödev yükleyebildiklerini, ölçme değerlendirmenin ödev şeklinde olduğunu belirtmişlerdir.

Uzaktan müzik eğitimi sürecinde okul öncesi öğretmen adaylarının derse yönelik elde ettikleri kazanımların ağırlıklı olarak kuramsal nitelikte gerçekleşmiş olduğu ortaya çıkmıştır. Kuramsal açıdan elde edilen kazanımların; derste öğrenme, makale okuma ve araştırma yapma kategorilerinde gerçekleştiği görülmektedir. Uygulama bakımından en büyük eksikliğin ise çalgı eğitiminde olduğunu düşünmektedirler. Uzaktan eğitim sürecinde uygulama konusunda eksiklikler öğrencilerde kaygıya sebep olabilmektedir (Sakarya & Zahal, 2020; Karatepe, Küçükgençay, & Peker 2020; Bakioğlu & Çevik, 2020; Roy, 2020) Bu durumun mesleki yeterlilik için uzaktan eğitim ile öğretmen adaylarını olumsuz etkilediği söylenilebilir. Eti & Karaduman (2020), öğretmen adaylarının uzaktan eğitimde, mesleki olarak kendilerini yeterli görmediklerini, Kaya (2002), beceri gerektiren uygulamaya yönelik derslerin uzaktan eğitim ile işlenişinde sorunlara yol açtığını belirtmişlerdir. González-Calvo, Barba-Martín, Bores-García & Gallego-Lema, (2020) yaptıkları çalışmada benzer sonuçlara işaret etmektedirler.

Öğrenciler, pandemi sürecinde uzaktan müzik eğitiminin olumlu yönlerinin "evde kalmak" ve "zamandan tasarruf etmek" olduğunu ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitimin zaman ve mekândan bağımsız olması öğrenciler tarafından avantaj olarak görülmektedir. Buradan hareketle uzaktan eğitimin mekânsal olarak rahatlık, zaman açısından ise tasarruf sağladığı düşünülebilir (Akyürek, 2020; Kesendere vd., 2020; Fidan, 2020; Altun Ekiz, 2020; Piji Küçük, 2020; Solak, Ütebay & Yalçın, 2020; Horspol & Lange, 2012; DeNeui & Dodge, 2006).

Araştırma sonucunda, öğrencilerin bilgiye kolayca ulaşabilmeleri ve teknolojiyi kullanma becerilerinin gelişmesi uzaktan eğitim sürecinin bir başka olumlu yönü olarak görülmektedir. Pandemi sürecinde uzaktan müzik eğitimine ilişkin yapılan bazı çalışmalarda da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır (Piji Küçük, 2020; Kesendere vd.,2020; Sakarya & Zahal, 2020). Bu bulguyu destekleyen bir biçimde farklı alanlarda öğrenim gören öğrenciler de uzaktan eğitim hizmeti veren platformların dersleri tekrar izleyebilme olanağı vermesini faydalı olarak görmektedirler (Yolcu 2020; Keskin ve Özer Kaya, 2020; Bayram vd., 2019; Akyürek, 2020; Pınar & Döner Akgül 2020; Genç, Engin & Yardım, 2020; Altun Ekiz, 2020).

Uzaktan müzik eğitimine olumsuz bir bakış açısıyla yaklaşan öğrencilerin sayıca fazla olması da dikkat çekici bir sonuç olmuştur. Piji Küçük, (2020); Özgöl, Sarıkaya & Öztürk, (2017); ve Kan & Fidan, (2016) uzaktan eğitim sistemine olumsuz yaklaşan öğrenci sayılarının oldukça yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öğrencilerin yarısından fazlasının internet bağlantısına ilişkin sıkıntılar yaşamış oldukları anlaşılmaktadır. Ramos-Morcillo vd., (2020) ve Akyürek (2020), öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde bulundukları ve yaşadıkları yerleşim yerinden dolayı eşit haklara sahip olmadıklarını düşündüklerine işaret etmektedirler. Buradan hareketle, internet erişiminin yetersizliğinden kaynaklanan aksaklıklar öğrencilerin sıklıkla yaşadıkları olumsuz bir durum olarak göze çarpmaktadır (Altun Ekiz, 2020; Kürtüncü & Kurt, 2020; Serçemeli & Kurnaz, 2020; Durak, Çankaya & İzmirli; 2020; Sintema, 2020).

Öğrencilere göre uzaktan eğitim sürecindeki en büyük eksikliğin, uygulama yapılamaması ve çalgı öğrenilememesi yönünde olduğu görülmektedir çalışmalarında,

Farklı alanlarda öğrenim gören öğrenciler de bilgisayar ve İngilizce derslerinde uygulama yapamamalarının kendilerini olumsuz etkilediğini belirtmektedirler (Özgöl, Sarikaya & Öztürk, 2017; Kan & Fidan, 2016). Bununla beraber uzaktan eğitimde öğretim elemanı ve öğrenci arasında zaman sınırlılığından ötürü "karşılıklı etkileşimin olmaması" ve "çalışma ortamının derse uygun olmaması", uzaktan eğitimin olumsuz yönlerindendir. Piji Küçük (2020), müzik öğretmeni adayları üzerinden yürüttüğü çalışmasında benzer sonuçlara ulaşmıştır. Erfidan (2019) çalışmasında da öğrenci ve öğretmen etkileşiminin yeterli düzeyde gerçekleşmediği vurgulanmaktadır. Ayrıca bazı öğrenciler; bilgisayar, tablet, telefon gibi dijital materyallere ulaşmakta sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Üniversitenin sağladığı uzaktan eğitim portalı ise öğrenciler tarafından yetersiz görülmüştür. Yapılan farklı bilimsel çalışmalarda da (benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir (Genç, Engin & Yardım, 2020, Kürtüncü & Kurt, 2020; Serçemeli & Kurnaz, 2020', Keskin & Özer Kaya, 2020).

Okul öncesi öğretmen adayları, uzaktan eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirmenin öğretim elemanının daha önceden belirttiği ölçütlere göre yapıldığını ve kişisel çalışma performansları ile tutarlık gösterdiğini belirterek nesnel bir ölçme ve değerlendirme ortamının oluştuğunu ifade etmektedir. Buna karşın bazı öğrenciler; kuramsal ödevlerin güvenirliğinin, öğretim elemanları tarafından kusursuz bir biçimde denetlenemeyeceğini ve sınavların, müzik dersinin doğasına uygun şekilde uygulamalı olarak yapılamayacağı yönünde görüş bildirmişlerdir. Öte yandan ölçme ve değerlendirmenin her yönüyle çok açık ve saydam olması gerekmektedir (Can, 2020; Özdoğan & Berkant, 2020).

Öğrencilerin, müzik eğitiminin uygulamalı bir ders olmasından dolayı uzaktan eğitimde birtakım problemler yaşamalarına rağmen bu süreçte uzaktan müzik eğitiminin yararlı olabileceği inancını taşıdıkları anlaşılmaktadır. Bu sonuçlardan yola çıkılarak;

- Teknolojik imkânların kullanımı, alt yapı ve dijitalleşme ile ilgili üniversitelerin dünyada seçkin eğitim kurumlarınca eğilim gösterilen güncel dijital öğrenme platformlarını takip etmeleri, sürekli kullanılan öğrenme ortamlarını geliştirmeleri ve bu aşamalarda öğretim elemanlarını ve öğrencileri bilgilendirmeleri,

- Çalgı eğitimi gibi uygulamalı alanlardaki öğretmen-öğrenci etkileşiminin eksikliği göz önüne alınarak bu derslerin senkron bir biçimde gerçekleştirilmeleri, müzik alanındaki dijital öğrenme platformlarındaki derslerin, videoların, metotların ve benzeri materyallerin yoğun bir biçimde öğrencilerle paylaşılması

- Uzaktan okul öncesi ve müzik eğitiminde, öğrencilerin akademik başarıları, motivasyonları, kaygı durumları gibi psikolojik değişkenlere yönelik araştırmalar yapılması,

- Öğretmen adaylarının internete ve teknolojik araçlara erişim problemleri ile ilgili YÖK ve üniversitelerin eşgüdümlü bir biçimde çalışarak bu öğrencilere gerekli imkânları sağlamaları önerilmektedir.

Kaynakça

Aksoy, Y., Güçlü, O., & Nayir, A. E. (2020). Özel Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları. *Milli Eğitim Dergisi*, *49*(1), 947-967.

Akyürek, R. (2020). The Views of Lecturers about Distance Music Education Process in the Pandemıc Period. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, *5*(13), 1790-1833.

Altun Ekiz, M. (2020). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin karantina dönemindeki uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri (nitel bir araştırma). *Journal of Sport and Recreation Researches, 2*(11), 1-13.

Bakioğlu, B. & Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, *15*(4), 109-129. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43502

Bayram, M., Peker, A.T., Aka, S.T., & Vural, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 4*(3), 330-345.

Best, J.W., & Kahn, J.V. (1993). *Research methods in education*. Boston: Allyn and Bacon

Bolat, M., & Akıncı, M. Ş. (2020, 29-31 Ekim). Müzik Alanındaki Öğretim Elemanlarının COVID-19 Süreçlerine İlişkin Görüşleri. *III. Uluslararası 29 Ekim Bilimsel Araştırmalar Sempozyumu, Ankara.*

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6*(3), 112-142.

Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün Ö. E., Karadeniz Ş., & Demirel F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 11-53.

Cebeci, S. (2010). *Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri*, (3. Basım). İstanbul: Alfa Yayınevi.

Creswell, J. W. (2015). *Nitel araştırma yöntemleri (Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni)*. (Çev., M. Bütün, S. B. Demir) Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.

Çiçek, V. (2016). *Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (Karadeniz Bölgesi örneği), Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.

Deneui, D., & Dodge, T. (2006). Asynchronous Learning Networks and Student Outcomes: The Utility of Online Learning Components in Hybrid Courses. *Journal of Instructional Psychology, 33*(4), 256-259.

Durak, G., Çankaya , S., & İzmirli , S. (2020). COVID-19 Pandemi Döneminde Türkiye'deki Üniversitelerin Uzaktan Eğitim Sistemlerinin İncelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED), 14*(1), 787-809.

Eldemir, A. C., Umuzdaş, S., & Umuzdaş, M. S. (2009). *Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı Müzik Dersleri İçinde Orff Yönteminin Yeri ve Bu Yönteminin Okul Öncesi Öğretmenleri Tarafından Kullanılma Durumu*. I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale.

Erfidan, A. (2019). *Derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesiyle ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri: Balıkesir Üniversitesi örneği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi.

Eti, İ., & Karaduman, B. (2020). Covid 19 Pandemisi Sürecinde Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterlikler Acısından İncelenmesi, *Millî Eğitim, Cilt: 49, Özel Sayı/2020 ,Sayı: 1, (635-656)*

Fauci, A. S., Lane , C., & Redfield, R. (2020). Covid-19 — Navigating the Uncharted. *The New England Journal of Medicine, 382*(13), 1268-1269.

Fidan, M . (2020). Covid-19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 24-43.

Genç, S.Z., Engin, G., & Yardım, T. (2020). Pandemi (Covid-19) sürecindeki uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin lisansüstü öğrenci görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 41,* 134-158.

González-Calvo, G., Barba-Martín, R. A., Bores-García, D., & Gallego-Lema, V. (2020). Learning to be a teacher without being in the classroom: COVID-19 as a threat to the Professional development of future teachers. *International and Multidisciplinary Journal of Social Sciences*, *9*(2), 152-177.

Hash, P. M. (2021). Remote learning in school bands during the COVID-19 shutdown. *Journal of Research in Music Education*, *68*(4), 381-397.

Horspool, A., & Lange, C. (2012). Applying the scholarship of teaching and learning: Student perceptions, behaviours and success online and face-to-face. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *37*(1), 73-88.

Kan, A. Ü. ve Fidan, E. K. (2016). Türk Dili dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesine ilişkin öğrenci algıları. *Turkish Journal of Educational Studies, 3*(2), 23-45.

Karatepe, F., Küçükgençay, N., & Peker, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7*(53), 1262-1274.

Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Kesendere, Y., Şenol-Sakin, A., & Acar, A.K. (2020). Educators' views on online/distance violin education at Covid-19 outbreak. *Journal for the Interdisciplinary Art and Education, 1*(1), 1-19.

Keskin, M., & Özer Kaya, D. (2020). Covid-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5*(2), 59-67.

Kılıç, I. (2012). *Okul öncesinde müzik eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Kırık, A. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. Marmara İletişim Dergisi, *21*, 73-94

Kürtüncü, M. ve Kurt, A. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7*(5), 66-77.

Lazdauskas, H. 1996. Music makes the school go round. Young Children, *51*(5),22-23. http://karnavalsanat.com/blog/makaleler/okul-oncesi-donemde-muzik-egitimi-ve-muzik-dersleri/ (08.01.2020).

McMillan, J. H. (2000). Educational Research: Fundamentals For Consumer. New York: Longman.

Miles M. B., Huberman A.M. (1994). An Expanded Source Books Qualitative Data Analysis. (2nd edition). London: SAGE publications.

Moore, M. G., & Kearsley, G. (2012). *Distance education: A systems view of online learning* (3rd Edition). Wadsworth Cengage Learning.

Özdoğan, A. Ç., & Berkant, H.,G. (2020). Covid 19 Pandemi Dönemindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi, *Millî Eğitim, Cilt: 49, Özel Sayı/2020 ,Sayı: 1, (13-43).*

Özer, B., & Ustun, E. (2020). Evaluation of Students' Views on the COVID-19 Distance Education Process in Music Departments of Fine Arts Faculties. *Asian Journal of Education and Training*, *6*(3), 556-568.

Özgöl, M., Sarikaya, İ. ve Öztürk, M. (2017). Örgün eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı değerlendirmeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 7*(2), 294-304.

Öztürk, A. (2003). *Okulöncesi Eğitimde Müzik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayıncılık

Panagiotakou, C., & Pange, J. (2010). The use of ICT in preschool music education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *2*(2), 3055-3059.

Pınar, M.A. ve Dönel Akgül, G. (2020). Covid-19 salgını sürecinde fen bilimleri dersinin uzaktan eğitim ile verilmesine yönelik öğrenci görüşleri. *Journal of Current Researches on Social Sciences, 10*(2), 461-486.

Piji Küçük, D. (2020). Covıd-19 Salgını Sürecinde Müzik Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi, *Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science, Yıl: 7, Sayı: 47, Ağustos 2020, s. 19-40*

Ramos-Morcillo A.J, Leal-Costa, C., Moral-García J.E & Ruzafa-Martínez, M. (2020). Experiences of nursing students during the abrupt change from face-to-face to e-learning education during the first month of confinement due to COVID-19 in Spain. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17*(15), 5519. doi:10.3390/ijerph17155519.

Roy, D. (2020). *Trying to home school because of coronavirus? Here are 5 tips to help your childlearn*. https://theconversation.com/trying-to-homeschool-because-of-coronavirus-here are-5-tips-to-help-your-child-learn-133773.

Sağer, T., Özkişi, Z. G., & Yüceer, E. M. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinin Müzik Dinleme ve İcra Pratiklerine Etkileri: Yıldız Teknik Üniversitesi Lisans Öğrencileri Örneği. *Müzik ve Sahne Sanatları Dergisi*, (4), 1-17.

Sakarya, G. & Zahal O. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan keman eğitimine ilişkin öğrenci görüşleri. *Turkish Studies*, *15*(6), 795-817.

Sarı, T., & Nayır, F. (2020). Pandemi Dönemi Eğitim: Sorunlar ve Fırsatlar. *Turkish Studies, 15*, 957-975.

Seaman, J. E., Allen, I.E., & Seaman, J. (2018). Grade Increase: Tracking Distance Education in the United States. *Higher Education Reports*, https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED580852.pdf

Serçemeli, M., & Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Journal of International Social Sciences Academic Researches, 4*(1),40-53.

Solak, H.İ., Ütebay, G., &Yalçın, B. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin basılı ve dijital ortamdaki sınav başarılarının karşılaştırılması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 41-52.

Telli Yamamoto, G. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve Çevrim içi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 25-34.

Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*. Ankara: Evrensel Müzik Evi.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, S., Yıldırım, G., Çelik, E., & Karaman, S. (2014). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 365-370.

Yıldız, G. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarına yönelik müzik eğitimi öz-yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(19), 396-407.

Yıldız, G. (2019). *Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi*. Anı Yayıncılık: Ankara.

Yılmaz, H. ve Zahal, O (2020). *Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Müzik Bölümü Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Beceri Düzeylerinin İncelenmesi*, Uluslarlarası Pegem Eğitim Kongresi.Tam metin, E-ISBN: 978-625-7228-99-2DOI 10.14527/9786257228992. 1. Baskı: Aralık 2020, Ankara

Yolcu, H. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *6*(4), 237-250.

Yükseköğretim Kurumu. (2018). *Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi, Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı*. Ankara: Yükseköğretim Kurumu.

Zhu, J. (2011). The integration of IT and preschoolers' music enjoyment activities. *China Modern Educational Equipment, 20*, 49-51.

Yazarlar

Hüseyin YILMAZ

Okulöncesi Müzik Eğitimi, Ters Yüz Öğrenme, Klasik Gitar Öğretimi.

İletişim

Hüseyin YILMAZ, Dr., Kafkas Üniversitesi, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, 36000, Kars

E-posta: huseyinyilmaz@kafkas.edu.tr

Gül SAKARYA

Müzik Eğitimi, Keman Öğretimi, Üstbilişsel Stratejiler, Öğretmen Yetiştirme.

Gül SAKARYA, Dr., Trakya Üniversitesi, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, 22030, Edirne

E-posta: gulsakarya@trakya.edu.tr

Şerif GAYRETLİ

Klasik Gitar Öğretimi, İşbirlikli Öğrenme, Doğaçlama Teknikleri

Şerif GAYRETLİ, Doktora Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, 21300, Sur/Diyarbakır

E-posta: serif.gayretli@hotmail.com

Onur ZAHAL

Müzikal Yetenek, Öğretmen Yetiştirme, Müzik Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme.

Onur ZAHAL, Dr., İnönü Üniversitesi, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, 44000, Battalgazi/Malatya

E-posta: onur.zahal@inonu.edu.tr